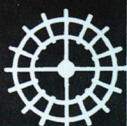
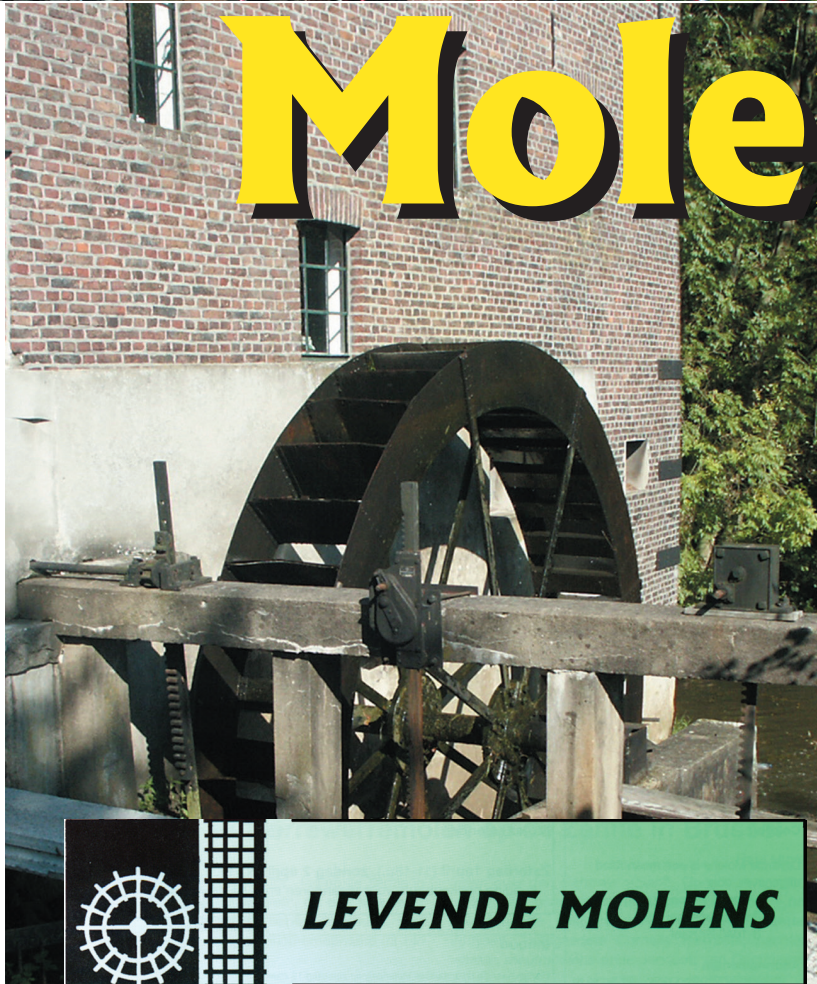

**Draait de molen of staat de deur open,
ga dan gerust binnen.**

Vlaamse

Molengids

LEVENDE MOLENS

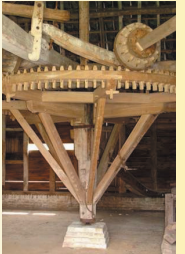
Standaard- staak- of standerdmolen:
Houten molen die op één punt steunt en waarvan de molenkast 360° kan worden gedraaid. Kan een open of een gesloten voet hebben.
Is de oudste molenvorm en werd voor het eerst in Vlaanderen gebouwd in de 12de eeuw. Vanuit Vlaanderen verspreidde dit molentype zich later over heel Europa

Bovenkruier:
Stenen of houten molen waarvan enkel de kap (dak) kan worden gedraaid over 360°. Wanneer de molen op de grond staat, spreken we over een grondzeiler; wanneer hij op een berg staat, is het een beltmolen en wanneer hij een stelling heeft, spreken we over een stellingmolen.

Watermolen
Molen die zijn kracht haalt uit de energie van stromend water. Bij een onderslagmolen duwt het water onderaan op het waterrad, dat aan het draaien gaat. Bij een bovenslagmolen valt het water boven op het rad, dat draait door het gewicht van het water. Bij een middenslagrad komt het water op het midden van het rad.

Rosmolen:
Molen die zijn kracht haalt uit de energie van een dier dat rondloopt. Vroeger werden verschillende soorten dieren gebruikt, zoals paard, ezel, os en hond. Als men ver genoeg in de tijd terug gaat, werden hiervoor ook slaven gebruikt.

Bezoek eens een molen in Vlaanderen

Eeuwenlang hebben wind- en watermolens ervoor gezorgd dat de mensen hun dagelijks brood op tafel kregen. Immers, het door de boeren geteelde graan kon enkel na malen gebruikt worden om er brood van te maken. Niet enkel graan werd gemalen, maar ook eikenschors nodig voor het bewerken van huiden (lederproductie); in de olieslagmolens werd uit kool- en lijnzaad olie geslagen die moest dienen voor verlichting, koken en bakken. Verder waren er nog vele andere industriële toepassingen, zoals het zagen van hout en steen, het vullen van stoffen, het maken van papier, het zwingelen van vlas, enz.

Door de opkomst van andere energiebronnen dan wind en water begon vanaf 1900 de teloorgang van de molens. Van de vele honderden wind- en watermolens die er in Vlaanderen toen nog waren, blijft er nog slechts ongeveer vijf procent over.

Gelukkig werd er de laatste 30 jaar hard gewerkt om wat er nog overbleef te restaureren en opnieuw in bedrijf te brengen, en dit met de hulp van vrijwillige molenaars.

Regelmatig openen de molenaars de deur van hun wind- of watermolen voor bezoekers. Deze kunnen zich dan een beeld vormen van wat een malende molen in werkelijkheid is en wat onze voorouders moesten doen om hun dagelijks brood op tafel te krijgen.

Met deze uitgave wil Levende Molens vzw een handige gids bezorgen aan zowel molenliefhebbers als iedereen die er eens op uit wil trekken om een stukje verleden in werking te zien.

De kaart in deze gids wil enkel een indicatie geven over de verspreiding en de concentratie van de molens in Vlaanderen en maakt het de bezoekers eenvoudiger om de molens in een bepaalde streek te vinden.

In deze uitgave werden de decimale coördinaten van de molens opgenomen. Dit maakt het eenvoudiger om een molen te zoeken met gps.

Ook waar het niet zo is aangegeven zijn de meeste molens open op de molen- dagen zoals Molendag in Vlaanderen en provinciale molendagen.

De Molengids werd samengesteld door vrijwilligers waarvoor onze dank.

Informatie over de molendagen kan bekomen worden via:

Levende Molens vzw, <http://www.levendemolens.be>
<http://www.levendemolenslimburg.be>

Ludo Hurkmans, T 011/64.88.47 (Limburg)

Jef Druyts, T 014/300.399 (Antwerpen)

Wilfried Nijs, T 0496/38.20.24 (Vlaams-Brabant)

Maria De Rooze, T 09/348.41.38 (Oost-Vlaanderen)

en Provinciaal Molencentrum MOLA, T 09/342.42.40, mola@oost-vlaanderen.be (enkel open van mei tot oktober)

Levende Molens vzw

Levende Molens werd opgericht in 1977 en heeft als belangrijkste doel het behoud en restauratie van wind- en watermolens in Vlaanderen. Om de twee jaar organiseert de vereniging een molenaarscursus.

De vereniging publiceert een tijdschrift (6 nummers per jaar) waarin zowel molenstudies als actueel molennieuws opgenomen worden. De werking van de vereniging steunt op werkgroepen die actief zijn in de verschillende provincies.

Nuttige informatie: het lidgeld bedraagt per jaar € 23,00 voor België en € 28,00 voor Europa te betalen via bankrekening Iban: BE36 4340 0148 2181, BIC: KREDBEBB

Maatschappelijke zetel: Watermolenweg2, B 2490 Balen, T 014/300.399, voorzitter@levendemolens.be

Secretariaat: Maria De Rooze, Kapellestraat 73, B 9160 Lokeren, T 09/348.41.38, mariaderooze@telenet.be

Website: <http://www.levendemolens.be>

Molenzorg Zuid-Limburg vzw

Is al ruim 25 jaar actief in Zuid-Limburg. Contact: Marcel Vandeweert, T 011/82.14.07

Laatste zondag van april Molendag in Vlaanderen van 10:00 tot 18:00 u

A22 MOL, Molen van Ezaart Stenen grondzeiler
Keikenstraat (weg Mol-Geel). N 51.17697 O 5.08328
Grondzeiler met zeer typisch model. Maalvaardig. Info: T 014/33.07.85

A23 NOORDERWIJK (Herentals), Hogewegmolen Standaardmolen
Hoge Weg 5. N 51.14673 O 4.81897
Gelegen in een beschermd dorpsgezicht. Maalvaardig.
Open: molendagen van mei, juni en juli en op afspraak
Info: Rudi Hoebe, T 03/366.45.39

A24 OELEGEM (Ranst), De Molen van Oelegem Stenen beltmolen
Kerkhoflei. N 51.21045 O 4.59561
Maalvaardig. Open: het hele jaar door op de laatste zondag van de maand van 13-17 u; Meulenmaal op de 2de zondag van de maand (niet juni en juli) tussen 11:00 en 18:00. Info: Luc Kegeleers, T 0479/50.55.27

A25 OLEN Buulmolen Standaardmolen
Industrielaan. N 51.15694 O 4.85917
Open: elke laatste zondag van de maand van 13-17 u.
Info: Willy Vermaelen, T 014/26.33.87

A26 OLMEN (Balen), Straalmolen Watermolen
Straalstraat. N 51.15032 O 5.15207
Turbinewatermolen gelegen op de Grote Nete. Nog steeds dagelijks in bedrijf. Info: Jef Druyts, T 014/30.03.99

A27 PULDERBOS (Zandhoven), Stenen Molen Stenen beltmolen
Molenheide. N 51.22470 O 4.69567
Open: iedere zondag van 13-18 u in de zomer (tot 17 u in de winter).
Maalvaardig. Info: T 03/484.69.16

A28 RAVELS, Nachtegaal der Maatvennen Stenen beltmolen
Kerkstraat. N 51.37307 O 5.00035
Muurschilderingen van verdwenen en bestaande molens op de binnenmu-
ren van de romp. Maalvaardig. Info: Frans Van Himbergen, T 014/65.51.52

A29 RETIE, De Heerser Standaardmolen
Kronkelstraat. N 51.27938 O 5.07289
Gelegen in prachtige molenbiotop. Maalvaardig.
Info: Frans Geysen, T 014/81.45.94

A30 RETIE, Watermolen Watermolen
Watermolen 10 N 51.24396 O 5.05169
Mooi gelegen graanwatermolen op de Witte Nete. Maalvaardig.
Info: Staf Stessens, T 014/37.18.18

A31 RIJKEVORSEL, Stenen beltmolen
Looiweg N 51.34434 O 4.76023
Gebouwd in 1862
Open : elke 2de en laatste zondag van de maand van 10-17 u.
Info: vrijwillige molenaars 03/314.69.34 (J. Backx) en VVV Tel 03/340.00.12

en 03/314.69.34. vvv.toerisme@rijkevorse.be, www.stenenbergmolen.be

A32 TIELEN (Kasterlee), Watermolen Watermolen
Watermolenstraat 6. N 51.24637 O 4.87568
Onderslagwatermolen van begin 16de eeuw
Open: molenzondagen en op afspraak. T 0475/659292

A41 TONGERLO (Westerlo), Beddermolen Standaardmolen
Molenwijk 72 N 51.105988 O 4.92691
Maalvaardig, twee steenkoppels. Open: Info:

A33 TURNHOUT, Goormolen Stenen stellingmolen
Steenweg op Oosthoven. N 51.332791 O 4.95885

A38 TURNHOUT, De Grooten Bentel Stenen beltmolen
Oranjemolenstraat 19 N 51.322605 O 4.961924
Opgetrokken in 1847. Maalvaardig. Open na afspraak van mei tot september op zat. en zondag van 14-18 u.. Info: tel.: 0472/52.29.22, e-mail: degrootebentel@gmail.com

A44 VIERSEL (Zandhoven), Kasteelmolen Watermolen
Herentalsebaan 203 N 51.19239 O 4.66738
Onderslagwatermolen die reeds in 1210 vermeld werd

A45 VIERSEL (Zandhoven), MOlen Zelden Rust Stenen stellingmolen
Vierselbaan 111 N 51.20156 O 4.66231

A34 WHEELDE (Ravels), Arbeid Adelt Stenen stellingmolen
Torenstraat. N 51.40805 O 4.99224
Maalvaardig. Museum en mechanische maalderij. Open: zondag van 08:30 tot 13:00, donderdag van 18-22 u. Ook op afspraak. Info Gerard Leemans, T 014/65.61.17

A35 WESTMALLE (Malle), Scherpenbergmolen Stenen beltmolen
Antwerpsesteenweg 378. N 51.29512 O 4.68053
Gebouwd in 1843. Open: de molen maalt elke zondagnamiddag van 13-17 u. Molenfeesten: laatste zondag van augustus. Info: Toerisme Malle, T 03/310.05.14. toerismemalle@malle.be

A36 WILDERT (Essen), Bakkersmolen Stenen stellingmolen
St.-Jansstraat 238. N 51.42359 O 4.47928
Maalvaardig.
Elke zaterdag en zondag in werking van 10-18 u. Stoom- en bakkerij-
museum; in de zomer alle dagen open behalve de maandag; taverne
en oud bakkerswinkeltje. Info: T 03/677.22.67

A37 ZITTAART (Meerhout), Haenvense Molen Standaardmolen
Lindestraat 55. N 51.11756 O 5.05202
Pittoreske ligging. Maalvaardig.
Info:

ANTWERPSE MOLENDAGEN:

elke laatste zondag van de maanden mei, juni, juli zijn de molens open van 13 tot 18 u.

molens zijn ook open op de
PROVINCIALE MOLENDAGEN ANTWERPEN:
laatste zondag van augustus van 10 tot 18 u. en
laatste zondag van september van 13 tot 17 u.

Molenbezoekers

"Bezoekers brengen vreugde aan, is het niet bij het komen dan wel bij het gaan"
is een gezegde dat op heel wat molens gehanteerd wordt.

Inderdaad, bezoekers zijn op onze molens altijd welkom. Denk er echter aan dat de meeste molenaars vrijwilligers zijn. In hun vrije tijd, en dikwijls met eigen kosten, laten zij wind- en watermolens draaien en doen onderhoud. Mogen wij de bezoekers dan ook vragen dit te respecteren.

Vragen staat vrij en de molenaars zullen steeds hun uiterste best doen om iedere vraag te beantwoorden.

Zie je een molen in werking en is de deur open, dan kan je de molen bezoeken.

Op een windloze dag staan ze stil, wat nog niet wil zeggen dat ze gesloten zijn.

Omwille van hun eigen veiligheid moeten bezoekers wel stipt de richtlijnen van de molenaar opvolgen. Wanneer hij een zolder afsluit dan heeft hij daarvoor een goede reden.

Let op voor de draaiende wieken. Kruipt nooit over of onder de aangebrachte afsluitingen.

Zo wordt een molenbezoek voor iedereen een aangename en leerrijke bezigheid.